

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2012

Vyhlásené: 28.12.2012 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.2013 do: 31.07.2014

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

432

NARIADENIE VLÁDY

Slovenskej republiky

z 12. decembra 2012,

ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat počas usmrcovania

Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 písm. k) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení zákona č. 207/2002 Z. z. nariaďuje:

§ 1

Toto nariadenie vlády ustanovuje

- a) požiadavky na ochranu zvierat počas ich usmrcovania osobitným spôsobom podľa náboženských rituálov,¹⁾
- b) ochranu zvierat pri presunoch a ustajnení, omráčení a usmrcovaní, vykvrvení, usmrcovaní pri eradikácii, usmrcovaní prebytočných jednodňových kurčiat a nepotrebných embryí v liahni, usmrcovaní zvierat chovaných alebo držaných na účely podľa osobitného predpisu,²⁾
- c) získavanie spôsobilosti na úkony spojené s usmrcovaním zvierat.

§ 2

(1) Cirkev alebo náboženská spoločnosť³⁾ môže vykonávať usmrcovanie zvierat rituálnym spôsobom pre svoju potrebu, na uspokojenie určitých tradičných náboženských rituálov, len s povolením podľa osobitného predpisu⁴⁾ za dodržania požiadaviek podľa osobitného predpisu.⁵⁾

(2) Zvieratá usmrcované osobitnými metódami rituálnym spôsobom musia byť najneskôr bezprostredne po začatí samotného rituálneho usmrcovania zbavené vedomia podľa osobitného predpisu.⁶⁾

(3) Povolenie na usmrcovanie zvierat rituálnym spôsobom sa vydáva na dobu jedného roka na základe žiadosti.

(4) Žiadosť podľa odseku 3 musí obsahovať

- a) názov a sídlo žiadateľa,
- b) meno a priezvisko osoby oprávnenej konať v mene žiadateľa,
- c) meno a priezvisko osoby splnomocnenej alebo určenej na usmrcovanie zvierat osobitnými metódami rituálnym spôsobom, doklady preukazujúce jej kvalifikáciu, čestné vyhlásenie o dĺžke praxe v usmrcovaní zvierat osobitnými metódami rituálnym spôsobom a osvedčenie podľa osobitného predpisu,⁷⁾
- d) opis spôsobu vykonávania

1. znehybnenia,
  2. vykrvenia,
  3. omráčenia podľa odseku 2,
- e) predpokladaný počet zvierat podľa jednotlivých druhov, ktoré majú byť usmrtené počas platnosti tohto povolenia,
- f) názov, sídlo a schvaľovacie číslo bitúнку, kde budú zvieratá usmrcované rituálnym spôsobom pod veterinárnym dozorom,
- g) skutočný počet zvierat podľa jednotlivých druhov usmrtených rituálnym spôsobom počas platnosti predchádzajúceho povolenia na usmrcovanie zvierat rituálnym spôsobom,
- h) dátum podania žiadosti a podpis osoby oprávnenej konať v mene žiadateľa,
- i) prílohy
1. potvrdenie o registrácii cirkvi alebo náboženskej spoločnosti,
  2. potvrdenie o oprávnení konať v mene žiadateľa nie staršie ako tri mesiace,
  3. kópiu príslušnej časti dokumentu, ktorým sa cirkev alebo náboženská spoločnosť riadi a ktorý preukazuje potrebu usmrcovania zvierat rituálnym spôsobom, s odkazom na uvedený dokument,
  4. súhlas štatutárneho orgánu bitúнку s výkonom usmrcovania rituálnym spôsobom.

(5) Žiadateľ informuje o usmrcovaní zvierat rituálnym spôsobom najmenej jeden pracovný deň vopred miestne príslušnú regionálnu veterinárnu a potravinovú správu.

§ 3

(1) Na získanie spôsobilosti pre fyzickú osobu alebo fyzickú osobu – podnikateľa (ďalej len „žadateľ“) na úkony spojené s usmrcovaním zvierat je potrebné absolvovať akreditovaný vzdelávací program (ďalej len „vzdelávací program“) a vykonať záverečnú skúšku.⁸⁾

(2) Prevádzkovateľ bitúнку umožní, aby sa fyzická osoba vykonávajúca súvisiace úkony⁹⁾ zúčastnila na vzdelávacom programe, ktorý uskutočňuje vzdelávacie zariadenie.¹⁰⁾ Vzor prihlášky na vzdelávací program je uvedený v prílohe č. 1 časti A.

(3) K prihláške na vzdelávací program žiadateľ priloží

- a) vyhlásenie,¹¹⁾ ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 1 časti B,
- b) potvrdenie zamestnávateľa o dĺžke absolvovanej praxe pri usmrcovaní zvierat alebo súvisiacich úkonoch,
- c) vyhlásenie pre udelenie dočasného osvedčenia o spôsobilosti,¹²⁾ ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 1 časti C.

(4) Vzdelávací program pozostáva z troch modulov, každý v trvaní desať vyučovacích hodín

- a) modul A – párnokopytníky a nepárnokopytníky,
- b) modul B – hydina,
- c) modul C – zajacovité a kožušínové zvieratá.

(5) Záverečná skúška sa vykonáva písomnou formou.

(6) Doklad o absolvovaní vzdelávacieho programu a vykonaní záverečnej skúšky vydáva vzdelávacie zariadenie.¹⁰⁾

(7) Dokladom o absolvovaní vzdelávacieho programu a vykonaní záverečnej skúšky je osvedčenie o absolvovaní vzdelávacieho programu (ďalej len „osvedčenie“) podľa osobitného predpisu.¹³⁾

(8) Na obdobie troch mesiacov odo dňa prijatia prihlášky na vzdelávací program vydá vzdelávacie zariadenie žiadateľovi dočasné osvedčenie o spôsobilosti podľa osobitného predpisu.¹⁴⁾

§ 4

Použitie iného spôsobu usmrcovania zvierat pri eradikácii chorôb, ako je ustanovené v osobitnom predpise,¹⁵⁾ bez ovplyvňovania ich vedomia možno povoliť opatrením¹⁶⁾ v súlade s osobitným predpisom,¹⁷⁾ ak je zabezpečené, že

- a) zvolený spôsob nespôsobí okamžitú smrť, pričom zviera sa bezodkladne usmrtí ešte pred nadobudnutím vedomia,
- b) so zvieracom sa bude manipulovať až po vymiznutí základných životných funkcií.

§ 5

(1) Ryby možno držať vo vhodných nádobách, v ktorých na 1 m³ vody pripadá najviac 200 kg živých rýb, teplota vody sa pohybuje v rozsahu 5 °C až 10 °C a je zabezpečená možnosť dostatočnej výmeny pitnej vody. Ryby možno z vody vyberať len pomocou podberáka.

(2) Ryby sa nesmú chytáť za oči a žiabre, za živa zbavovať šupín, násilne zbavovať ikier alebo mlieča a omračovať alebo usmrcovať inak, ako je stanovené v prílohe č. 2 v bode II.2, v bode II.3 písm. f) a v bode II.4 písm. c), v bode III.2, v bode III.3 písm. f) a v bode III.4.

§ 6

Omračovanie alebo usmrcovanie iných ako kožušinových zvierat musia okrem požiadaviek podľa osobitného predpisu¹⁸⁾ spĺňať požiadavky uvedené v prílohe č. 2.

§ 7

Vykrvenie zvierat musí okrem požiadaviek podľa osobitného predpisu¹⁸⁾ spĺňať požiadavky uvedené v prílohe č. 3.

§ 8

Do 8. decembra 2015 osobe, ktorá preukáže príslušnú odbornú prax v trvaní najmenej troch rokov, vydá vzdelávacie zariadenie na základe prihlášky na vzdelávací program a potvrdenia podľa § 3 ods. 3 písm. b) osvedčenie podľa osobitného predpisu.¹⁹⁾

§ 9

Do 8. decembra 2019 sa na usporiadanie, stavbu a vybavenie bitúnkov, ktoré sa začali používať do 31. decembra 2012, vzťahujú požiadavky podľa doterajších predpisov.

§ 10

Týmto nariadením vlády sa vykonávajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe č. 4.

§ 11

Zrušuje sa:

1. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 315/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrčovania v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 497/2003 Z. z.,
2. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 266/2007 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou doplnkovej národnej priamej platby na veľké dobytčie jednotky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 37/2008 Z. z., nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 42/2009 Z. z. a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 516/2010 Z. z.,
3. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 114/2009 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou doplnkových národných priamych platieb v rastlinnej výrobe.

§ 12

Toto nariadenie vlády nadobúda účinnosť 1. januára 2013.

Robert Fico v. r.

Príloha č. 1
k nariadeniu vlády č. 432/2012 Z. z.

Prihláška na vzdelávací program: Ochrana zvierat počas usmrcovania

Časť A

(Názov a adresa vzdelávacieho zariadenia)

Prihláška na vzdelávací program: **Ochrana zvierat počas usmrcovania**

vyplní

Zamestnanec bitúnku:

Meno, priezvisko zamestnanca bitúnku: .....

Dátum narodenia: .....

Názov bitúnku: .....

Ulica ..... číslo..... PSČ..... miesto .....

Číslo schválenia: ..... registračné číslo v CEHZ: .....

E-mailová adresa: .....

vyplní

Fyzická osoba/ Fyzická osoba – podnikateľ, ktorá nie je zamestnancom bitúnku:

Meno a priezvisko/Názov: .....

Bydlisko/Miesto podnikania (ulica, číslo, PSČ, miesto): .....

.....

Číslo živnostenského registra: ..... E-mailová adresa: .....

*Vyznač modul

modul A: párnokopytníky a nepárnokopytníky

modul B: hydina

modul C: zajacovité a kožušinové zvieratá

*Vyznač požadovanú oblasť kurzu odbornej prípravy

súvisiace úkony (zaobchádzanie so zvieratami pred ich znehybnením)

odborná (omračovanie, vykrovovanie)

pracovník zodpovedný za dobré podmienky zvierat

Poznámka: Prihlášku je potrebné zaslať na vyššie uvedený kontakt. Jej prijatie bude potvrdené e-mailom. Po vypísaní termínu vzdelávacieho programu Vás budeme kontaktovať.

Kópiu potvrdenia o zaplatení účastníckeho poplatku je potrebné zaslať najneskôr do piatich dní pred vypísaným termínom vzdelávacieho programu na adresu vzdelávacieho zariadenia alebo naskenovať a zaslať e-mailom.

V ..... dátum .....

.....
Podpis zamestnanca bitúnku/fyzickej osoby,
fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá
nie je zamestnancom bitúnku

Časť B

Meno, priezvisko, adresa zamestnanca bitúniku/fyzickej osoby, fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nie je zamestnancom bitúniku:

.....
.....

V ..... dňa .....

Vyhlásenie

Dolu podpísaný ..... vyhlasujem, že som sa nedopustil vážneho porušenia právne záväzných aktov Európskej únie a/alebo všeobecne záväzných právnych predpisov o ochrane zvierat za posledné tri roky pred podaním prihlášky na vzdelávací program.

.....
Podpis zamestnanca bitúniku/fyzickej osoby,
fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá
nie je zamestnancom bitúniku

Časť C

Meno, priezvisko, adresa zamestnanca bitúniku/fyzickej osoby, fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá nie je zamestnancom bitúniku:

.....
.....

V ..... dňa .....

Vyhlásenie

Dolu podpísaný ..... vyhlasujem, že mi v minulosti nebolo vydané iné dočasné osvedčenie rovnakého rozsahu.

.....
Podpis zamestnanca bitúniku/fyzickej osoby,
fyzickej osoby – podnikateľa, ktorá
nie je zamestnancom bitúniku

Príloha č. 2
k nariadeniu vlády č. 432/2012 Z. z.

POŽIADAVKY NA OMRAČOVANIE ALEBO USMRCOVANIE INÝCH AKO KOŽUŠINOVÝCH ZVIERAT

I. Povolené spôsoby usmrcovania
Usmrtenie

- a) použitím strelnej zbrane,
- b) elektrickým prúdom,
- c) účinkom plynného oxidu uhličitého.

II. Špecifické požiadavky na omračovanie zvierat

1. Pri omráčení upevnenou strelou (jatočnou pištoľou s bodcom) s prerazením lebky

- a) omračovací prístroj sa musí umiestniť a nasmerovať tak, aby sa zabezpečilo preniknutie bodca mozgovou kôrou; u hovädzieho dobytká je správne umiestnenie prístroja na čele, v priesečníku pomyselných spojnic oka a základne protiľahlého rohu a nasmerovaním k oválnemu otvoru, pri koňoch a pri ošípaných je správne umiestnenie prístroja na čele, v priesečníku pomyselných spojnic oka a protiľahlého vrchného okraja báze ušnice s nasmerovaním prístroja ako pri hovädzom dobytku, pri kozách a pri ovciach je správne postavenie prístroja kolmo na temeno hlavy so smerovaním medzi oblúky sánky,
- b) hĺbka prieniku bodca (upevnenej strely s prerazením lebky) musí byť 9 mm pri omračovaní zvierat so živou hmotnosťou menšou ako 150 kg a 14 mm pri omračovaní zvierat so živou hmotnosťou prevyšujúcou 150 kg,
- c) zviera musí byť pred vykrvením skontrolované, či je zbavené vedomia kontrolou straty pravidelného rytmu dýchania a stratou rohovkového reflexu.

2. Omráčenie úderom bez prerazenia lebky

- a) ryby možno v prevádzkarňach s malou kapacitou omračovať úderom do temena hlavy s následným zabitím spôsobeným prerušením miechy a prerezaním ciev rezom vedeným bezprostredne za hlavou alebo prerezaním žiabrových oblúkov a vykrvením,
- b) zviera musí byť pred vykrvením skontrolované, či je zbavené vedomia kontrolou straty pravidelného rytmu dýchania a stratou rohovkového reflexu.

3. Pri omráčení elektrickým výbojom

- a) elektródy omračovacieho prístroja na omráčenie zvierat elektrickým výbojom sa priložia na navlhčenú kožu alebo na miesto s odstráneným nadmerným ochlpením alebo operením. správne umiestnenie elektród u prežúvavcov je stredná vzdialenosť medzi okom a ušnicou na každej strane, u ošípaných možno elektródy umiestniť i tesne pod ušnicu alebo tesne pred ušnicu,
- b) ak výrobca omračovacieho zariadenia neurčí inak, platí pri omračovaní elektrickým výbojom pri frekvencii 50 Hz na individuálne omračovanie striedavým prúdom s týmito hodnotami napätia pri týchto druhoch zvierat toto:
  1. králiky 0,3 A/ks počas 4 s,
  2. pštrovy 0,4 A/ks počas 4 s,
- c) musí byť v mieste, kde sa vykonáva omračovanie zvierat, vždy pripravený schválený náhradný prístroj na omračovanie zvierat pre prípad poruchy omračovacieho zariadenia, ktorý je nezávislý od dodávky elektrickej energie,
- d) zviera musí byť pred vykrvením skontrolované, či je zbavené vedomia kontrolou straty pravidelného rytmu dýchania a stratou rohovkového reflexu,
- e) omračovacie zariadenie na omračovanie elektrickým prúdom vo vodnom kúpeli musí byť vybavené manuálnym vypínačom, ktorým možno pri poruche alebo nedostatočnom omráčení hydiny linku zastaviť,

f) elektrickým prúdom vo vodnom kúpeli možno omračovať aj ryby.

4. Pri omráčení účinkom plynného oxidu uhličitého

- a) funkčnosť meracích prístrojov musí byť pravidelne kontrolovaná, najmenej však raz ročne,
- b) zvieratá musí byť pred vykvrvením skontrolované, či je zbavené vedomia kontrolou straty pravidelného rytmu dýchania, stratou rohovkového reflexu a uvoľnenia svalového tonusu,
- c) možno omračovať aj ryby, ktoré musia byť úplne ponorené.

III. Špecifické požiadavky na usmrcovanie

1. Metóda usmrcovania použitím elektrického prúdu bez vykvrvenia – ak výrobca omračovacích zariadení neurčí inak, používa sa pre rôzne druhy zvierat pri dodržaní osobitného predpisu;¹⁸⁾ na individuálne usmrcovanie zvierat elektrickým výbojom striedavý prúd vedený mozgom a srdcom až do jeho zástavy alebo dvojfázový spôsob najprv mozgom a bezodkladne srdcom s frekvenciou 50 Hz s týmito hodnotami napätia:
  - a) hovädzí dobytok 2,5 A/ks najmenej počas 8 s,
  - b) teľatá 1,0 A/ks najmenej počas 8 s,
  - c) ošípané 1,3 A/ks najmenej počas 8 s,
  - d) ovce a kozy 1,0 A/ks najmenej počas 8 s,
  - e) jahňatá 0,6 A/ks najmenej počas 8 s,
  - f) králiky 0,3 A/ks najmenej počas 8 s,
  - g) pštrosy 0,4 A/ks najmenej počas 8 s.
2. Usmrcovanie elektrickým prúdom vo vodnom kúpeli bez nasledujúceho vykvrvenia je vhodná metóda na usmrcovanie rýb; veľkosť a hĺbka vodného kúpeľa a dĺžka elektród musia zodpovedať usmrcovaným zvieratám, pričom ryby musia byť úplne ponorené.
3. Na usmrcovanie zvierat vo vodnom kúpeli, ak výrobca omračovacieho zariadenia neurčí inak, sa použije striedavý prúd s frekvenciou 50 Hz a týmito hodnotami napätia pri týchto druhoch zvierat:
  - a) brojlery 160 mA počas 10 s,
  - b) sliepky 160 mA počas 10 s,
  - c) morky 250 mA počas 10 s,
  - d) kačice a husi 200 mA počas 15 s,
  - e) prepelice 100 mA počas 10 s,
  - f) ryby 0,1-0,2 A/dm³ počas 2 až 5 min v závislosti od veľkosti a druhu ryby.
4. Metóda usmrcovania zvierat plynným oxidom uhličitým je zvlášť vhodná pre hrabavú hydinu a ryby. Ak nebude výrobcom na omračovacie zariadenie ustanovené inak, platí, že hydinu pomocou plynného oxidu uhličitého možno usmrcovať len pri dodržaní najnižšej koncentrácie plynu v komore na úrovni 80 objemových percent počas 10 min. V prípade potreby možno využiť túto metódu usmrcovania aj u vodnej hydiny, ktorej mozog je odolnejší proti účinku CO₂ a jej perie udržiava väčšie množstvo vzduchu, preto je potrebná dlhšia expozícia zvierat účinku CO₂ počas 15 min. Vzhľadom na riziká pre obsluhujúci personál je potrebné usmrcovanie touto metódou vykonávať na voľnom priestranstve, alebo ak to nie je z rôznych príčin vhodné, je potrebné zabezpečiť dostatočný prívod čerstvého vzduchu v mieste výkonu.
5. Metóda dekapitácie sa môže na usmrtenie použiť iba pri usmrcovaní malého množstva hydiny do 30 ks kvalifikovaným personálom v súlade s osobitným predpisom.¹⁹⁾

Príloha č. 3
k nariadeniu vlády č. 432/2012 Z. z.

POŽIADAVKY NA VYKRVENIE ZVIERAT

Ak výrobca omračovacieho zariadenia neurčí inak, doba od omráčenia po začiatok vykruvenia v závislosti od spôsobu omráčenia a druhu zvierata nesmie prekročiť

- a) pri omráčení upevnenou strelou
  - 1. hovädzieho dobytku 60 s,
  - 2. oviec a kôz 15 s,
  - 3. ostatných zvierat 20 s,
- b) pri omráčení elektrickým výbojom
  - 1. s vykruvením v ľahu 10 s,
  - 2. s vykruvením vyveseného zvierata 20 s,
- c) pri omráčení plyným oxidom uhličitým 20 s.

Príloha č. 4
k nariadeniu vlády č. 432/2012 Z. z.

Zoznam vykonávaných právne záväzných aktov Európskej únie

Nariadenie Rady (ES) č. 1099/2009 z 24. septembra 2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania (Ú. v. EÚ L 303, 18. 11. 2009).

- 1) Čl. 26 ods. 2 písm. c) nariadenia Rady (ES) č. 1099/2009 z 24. septembra 2009 o ochrane zvierat počas usmrčovania (Ú. v. EÚ L 303, 18. 11. 2009).
- 2) Čl. 1 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 3) § 4 ods. 4 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení zákona č. 394/2000 Z. z.
- 4) § 6 ods. 5 písm. k) zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.
- 5) Čl. 4 ods. 4 a čl. 15 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 6) Čl. 3, čl. 4 ods. 1, čl. 26 ods. 2 písm. c) nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 7) Čl. 7 ods. 2 písm. g) a čl. 21 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 8) § 3 písm. h) a § 14 zákona č. 568/2009 Z. z.
- 9) Čl. 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 10) § 6 ods. 2 písm. as) zákona č. 39/2007 Z. z.
- 11) Čl. 21 ods. 6 nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 12) Čl. 21 ods. 5 písm. d) nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 13) § 14 ods. 9 zákona č. 568/2009 Z. z.
- 14) Čl. 21 ods. 5 nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 15) Príloha I nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 16) § 6 ods. 5 písm. i) zákona č. 39/2007 Z. z.
- 17) Čl. 3 a čl. 18 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1099/2009.
- 18) Nariadenie (ES) č. 1099/2009.
- 19) Čl. 29 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1099/2009.

